

DAKLATA HƏV. A. XANÇJAN HƏMÇƏVATA FƏRQA KOMUNISTA (BAJL ŞEVİK A) FƏLSTANIJE 9-ADA

FƏLSTANI RJA SEKƏRNA ŞOŞIALIZMEDA

Vyëndbuna dərəcə sosia- listije

Həvalno 1920 sale 8 e maha cələda dərhaq Şewrdarja Fəlstanije həvale Stalin mьqala xyəda wa nvisibu.

„Fəlstanja zerand, behəsav zneqəti, bələngəzi u mərumi kəşandl, zə zyima daşnaka cu bər dərə xələje, kazivazi bunə, rəve u xravbunə, zə tərəfe təmamja „rəzmame xyə“ Fəlstanja xarjajl, ve gəve xlazbuğa xyə dlt we dərəcəda, wəki xyə əlam kər wəlate Şewrdarije. Nə „ing- ləz“ nə 14 nıqətke Vilson u nə zi hawərilə liğa mılletə sozdajlne wanə qəlb (dərəq sədat nəma Fəlstanije azaje) Fəlstani aza nək- tən (u nkarbun zi aza bkranə) zə qəre u xravbunə. Təne net u fəsk- ra Hükməta Şewrdarije bu da mə- çala peşdaciijna mıləta.

Bra zanbñ gəşk, əw jek la- zımbñ zanbñ, wəki problema „fletije“, jak lə sər badılhəwa sə- ri dəşkenandñ, diwanbaşije im- perialiste gyred- plr, wəki tənə Hükymata Şewre bu, ja zəlal kər əva preblema“.

Zə nvisara ve mьqale hətə iro dərbaz bujə 13 sal, nava wən 13 salada, wəlate Fəlstanije Şewr- darl, jak nə çhe jə zə wəlate Şewrdarije məzñ u dərəcəkə we- jə, nə ky tənə kəw da brine kə- vñ, nə ky tənə lə sər ləng səkə- ni qənc bujl u slamət, peşda həzja bə wera təvajl bə komək- darja proletariate Təvaqa Şewre, wəlate Fəlstanije zə səriki hətə sərə dñ hat gyhastñe, bə təma- mi hat sekrəp u təşkildar kərne bə malhəbunl u kulturajl, hat gy- hastñ karta wəlet ja malhəbunə u kulturaje.

Əwqas məzñə u bə əşqa gyre peşdaciijne blyndbuna sosializme lə Fəlstanije, wəki əm be şunda kəşandñ karñ bərzəg wəlate xyə, alava əfrandñna wəlate xyə nişanl rəzmame xyə kñ, bezñ bñnvisñ dəst anine slasəta Le- ninə mılletije, bvinñ wəki cə da inglaba sosialistije wəlatəki ysada,

wəki nə ky tənə şunda majl bu, allje nədərətəda, qət bə çarəke tynnəbu nədərətə we, bər bə xələje u xravbunə dcu 13 sal peşda.

Salək peşda mə hyltəqylənd dəst anine pençsalətja əwlyñ Fə- ləstanijedə, wan dəst anina nişan da, wəki Fəlstanja Şewrdarije bə zərba məzñ blynd dvəzə 1921 sale bğrə hətə iro, əw ky wan sale paşñ.

Neta mñn tynnə, wəki əz da- klata xyə iroinda lə sər dəstanine pençsalətja əwlyñ bsekrəpñ hur gyl əw xəvat wəxtəda qədjə. La- zımbə əz lə sər we xəvate bə- kəpñ, jak sərkərja Mərkəzkoma F. K. (b) Fəlstane nava van dy salada lə Fəlstanije, zə həmə- çvata 8-a hətta ja 9-a.

Əm dəst bə dərəcə himli kñ 32 u 33 sale. Bə zərba məzñ dəst bə blyndbuna malhəbuna çməttije bilje, ve dərəcəda şədə- tije dđñ rəqəme dərđajina həbu- ne. 1931 sale dərđajlna nədərə u gynditije dda qimətə 187 mjl- jon manatl, le iro dəwsa wi 1933 sale dajə 217 milon manat, 33

sale bə həmbər kərna 31 sale 16 sələfi dərđajina zədə dajə. Peşə dərđajina nədərətə.

31 sale dəwsa 79 milon ma- nati nədərətə 32 sale dajə 102 milon manat, le 33 sale 117 milon manati, dərđajina sale zə 20 sələfi kemtər nlnbuje zədəbuna dərđajina nədərətə

Əva rəqəmana nişan dđñ, wəki qəwin buni u peşdaciijn tənə lajiqi Təvaqa Şewre jə.

Sfəte malhəbuna çməttije pak nişan dđdə əw səlmijan, jek ha- tıbnə danin səva sekrəna malhə- buna çməte. 1931 sale dəwsa 81 milon manatl 1932 sale əw səlmijan għištije 113 milonl, le 1933 sale għištije 130 milon manati. Aha əva rəqəme han ni- şan dđñ, wəki cqas məzñə se- kərđarja Fəlstanija Şewrdarije.

Wəkə gərə wəlate mə, əva səlmiane han təmam dgyhezə sfə- te wəlate mə. Blynd dđñ gigant pəjl giganta, jek wəxtəke iz u to- za wan tynnəbu lə Fəlstanije. Iro əw wəlat zə we şundabunə dərbəzi agrar-industrija bujə.

Blyndbuna malhəbunə u kultu-

re dərəwəmə zə budçea mə çym- hyrjəttije. 32 sale bə həmbərja 31 sale 112 sələf bu, 33 sale bə həmbər kərna 32 sale 140 sələf bujə.

Budçea çl 31 sale 31 milon bu, 32 sale 48 milon. 33 sale 61 milon.

Wəki əm dərəke rəqəmada nə- kəvñ, bənə sər kərna mqlmi, hylññ Zoragese, Jergesa dyda, Leningese, zavoda semente je Dəvəlije, ja ximjaje lə Qərəkylise madane Alahverdtije, sekrəna nə- dərətə Rəwane. Sekrəna Kana- kergese, zavota kaucuke, rija ma- şine bər bə Kanakere, kombinəta goşt lə Lenlnakəne, sekrəna ky nəhjada te kərñ, 10 mskəne ma- şin traktora. Zə 20 zədə male Şewres qəwin dujl, je dđñ u je dñe. Gəlo tənə əvñ kərñ u dəst anine wəlate mə, jek bə zər- ba məzñ peşda dcyñ van hərdy sale paşñda?

Penç salətija sekrəna sosia- tizme dyda, əw dəxwənə hyltə- qandñna dəstanine sala əwlynda, əw dəxwənə bə we jəke „wəki dkəvə tənə plana pençsalətija dyda dur dltne ysa məzñ, jek rija in- dustrija məzñ vədəkyñ peşija Fəlstanije, həma əm hylññ hldro mskəne elektrika Sevan, Zəngyje, ja sekrəna Akərəke, u je majin. Dəst anine pençsalətija əwlyñ şədətije dđñ wəki balşə- vike Fəlstanije karəbunə sərkə- rije bəkyñ lə massa palə u gyndi- je xəvatcl, karəbunə dha gyrr- kərñ əşqa dyle palə u gyndija bə induzijazma blynd, dđha tuz kərñ şər mqəblyl dzməne sñfe, bə sərfəniəziya məzñ qədandñ qanuna penç salətija dyda, jak we bə təmam qəwinkə təbije wəlate mə bə industrijal, bə kulturajl, u qəwata zədə dərđajine be həsab u nəditi.

Pyse nədərətə Fəlstani je himli nədərətə gəran

Sal bə sal fəre dvə nədərətə mə gəran, dkəvñ çerge zavod u fabrike təzə, həjə dəst mēda ma- dane sfər, xənçl we nədərətə xi-

DAKLATA HƏV. XANÇJAN HƏMÇYVATA 9-ADA

mijae, jak bə zərb peşda dcə, hə-jə nədəra qnijata cekyryna mal-həbune.

Zavoda mexanike, dərđajna elektrike 1933 sale dərđajna nə-dərətə məzən dghışt 17 milon ma-nətl 6 sələfa zə 32-e sale zedə. 1934 saleda zavod u fabrike mə ky dxəvtyb, da qiməte xyə sər hatyne (հիդրուարժիկ), bə 7 sələfa alcaxbijə, plana xəvətə dərđajne 10 sələfa zedə hatijə qəđandəne.

Hər nəsə bə wera təvaji, hale nədərətə 17 Fylystanijə disa bəs nae həsav kəryne.

Nədərətə məzən naqəđinə pla-ne xyə. 1933 sale plane nədərətə dərđajne u finansə zə 70 sələfi həvraz hyləkəşijane.

Mənjə ve dərəçə dy sosretinə jək əw wəki qəls dkeve plane dərđajna sbyr u wəxteda naqə-dy əvə plana, ja dyda, wəki wəx-teda nacə serl əw xəvat jak wəde we te kəvş kəryb səvə xəvətə zavod u fabrike təzə, wəki wəx-ta xyəda dəst bə xəvətə pakəb, wəde dərbaz dvə, paşə tənə xə-vate.

Əm bəşəkəryb sər gylje dər-dajna madana sbyr, sər gylje himli.

Nədəra madane sbyr

Nədərətə madane sbyrda, Fy-lystanl Tvaqa Şewreda çiki mə-zyn dgyə, jək sal bə sal qəđim dvə. 1933 sale dərđajna nədərə-tə sbyr, 10 sələfe dərđajna tə-mamila wəlate Şewre bu. Bə di-tyna məçale madane mə sbyr bu, wəki məkəza fərgə bajlşevika həmtfaqije 1931 sale qərgə 31-e məha oktabreda bə təmamija qylafət dani gylje zedə kəryb u qəwln kəryna nədərətə sbyre Fy-lystanijə, zə we qərgə şunda bu, wəki mə fərgə dəst bə dy xələqə himdar kəb, jək madane sbyre Allahverdije, jadyb ja Qarane.

Peñçsalətija əwlynda səvə qə-wln kəryna madane mə sbyr, hatybu danln 22 milon manat, 1933 sale, — peñçsalətija dyda sa-la əwlynda hatə danln 9 milon manat.

Bə van məçal dajinara təvaji, əm nkarəb, bəs həsav kəb tem-ped xəvətə madane Allahverdije u Qarane, tempe plane wan.

Əw əl 1933 saleda, bə plane, gərək bəda 3500 tonn sbyr, le da 2972 tonn. Bə səri dərəq xə-vaia zavoda sbyr hələ təzə, jak wəxteda hazyr nəbu, nəxəvtyl, gə-rək mə zə wezi bəstənda 1500-

tonn sbyr, le nəbu.

Qəlsə tempe xəvətə mərifət, əw ky Allahverdijədə. Bəlynda xyə qimətija sbyr, nymzə xəvətə dər-dajne, nae səknandyb cujln ha-tyna dəstə xəvatcl, əw ky Allah-verdijədə cujln u təzə hatyna dəst-ə xəvatcl be həsabə.

1934 sale gərək bəvə sala qə-wln bona madane mə sbyr u ky-takryna wan dərəçə, jək dəstə re bubun, le cekyryna wan hylə xylyas nəbijə, bə sə kəre həbə gə-rək əm ve mərəme miasərkəb, u 1935 sale (səre saleda) — bə dər-dallna məzən bərbərl madane sbyr blyb Fylystanijədə, u dəst blyb wl səlmiani jək van sale paşyn hatyn danln səvə məzlla wan.

Qərgə Məkəzkomə fərgə bajl-şevika u Komisarijata Şmašte, məkəzida peşija mə gylje təzə tənə dantne. Gylk ze gylje Ağə-rəkə, madane we sbyr təzə.

Şaş ninə wəki əm beşyn peñç-salətija dydada, Ağarak, Sevan-Zəngy, bə zavoda kaucukera tə-vajl, peñçsalija dydada xələqəke xəvətə mə himlije. Sale paşynda 17 cija Ağərəke hatijə nherandyb əjan blyə wəki 700 tonn sbyr nəjə, rastə qənjata sbyr hənə kə-le təv wan madana hənə qinjate dəha fərgə lazymə dəst xyəda dəst bə we xəvətə bəvə, mə zati təşkil kəryje cekyryna Ağə-rəkə, jək we bəlyb kəra məzyn. Aha əvyn pşed fərgə 17 peşija mə, 17 peşija cəqle nədərətə mə cəq-ləki ze məzyn, je madane sbyr.

Elektrofikasia

Ve sala paşynda dəst anlyc mə məzyn bəb bə cəv hənə elektrofi-kasijaeda, 17 Fylystanija şewr darije.

1932 sale mə nheri u həq kəb dərəçə əvə çəme Fylystanijə, tan-ga elektrikedə, le nherandybna 9 çəme Fylystanijə nişanda wəki bə həsavdartija ortə, sale əw nəh çə-me mə dəlyb qəwətə 1,618,000 həspri energija elektrike ve hə-savdartije bubu, wəki zəlal bu problema Sevane u bəgəml stənd alije organed Şewre həmtfaqida, bə bawərija we qanune, 17 sər rija Sevan u Zəngyje plana 10 hidro mskəna jak we bəde qəwə-tə 800,000, həspri energijae, 2,5 milert kilovat şəst energla elektri-ke. Əw plan tərə dvinə wəki bə wera təvaji aydə 130,000 hektar ərd. Həsavdarija paşyn bəb bə cə-və bə qəwətə elektrike, wəki əm həsavkəb temamija qəwətə elek-

trike te stəndyb həsabəki wa, təv həvdy qəwətə elektrike 1919 s. 1500 ktləvat şəst bu 1932 sale wəlate Fylystanijədə həbijə 23,000 kilovat energija elektrike, le 1933 s. 39,600 kilovat energija.

1931 sale hatijə xəvtandyne 49 kilovat şəst, kilovat energija elek-trike. Cekyryna elektrike mə-zyn Fylystanijədə, nək tənə Fyly-s-tanijədə 17 Zakavkəze təmam, ce-kyryna Qanakerşineje, Həmçyvatə 8-ada cəxə ky mə xəbərddə dər-həq cekyryna Qanakerşine, mə təxmin dəkyr 42 həzar kilovat qəwətə energije, be van sale pa-şyn ky zəlalbu problema Sevane u Zəngyje bə təmam, çərdy 17 plane hat nherandyne, ve gəvə həq blyə wəki Qanakerşin we dəwsə 43 həzar kilovati bəda 80 həzar kilovati.

Cekyryna Qanakerşin dcə bə tempe ysa, wəki ləjlyqə bəkəvə çərgə cekyryna wəlate Şewre, ja cekyryna derbdar.

Allje qənjata əvəje cekyrynada zi allje dəstə xəvatcl zi 1933 saleda əvə xəvətə cu bə tempe gəwşəki nə wekə həvbuna plane finansə, kə kvartala dərb 17 cekyryna xə-vəle xystyn, bə sərive jəke zi dər-mişkyryna maşina bəvə, je xəvətə natyn təşkilkyryne, le bə van ke-masijara təvaji disa 1933 sale xə-vətə Qanakerşine zə sale dərbaz-bujl baştyr cu, bəvə wəki əm be-şyn wəki le sər Qanakerşine ha-tijə xəçkyryb 37 milon 678 həzar manat, zə wl 37 milon 678 həzari, 1933 sale hatijə xəç-şyryb 51 milon 268 həzar manat 1932 sale hatbu xəç kəryb 4 milon 400 həzar manat. Əw xə-vətək həta, iro hatijə kəryb niyə xəvətə we təmamə, səvə dyxwe-nə 1934 sale we bəvə əlavə pa-şyn. Isal səvə we xəvətə hatijə bərdan 40 milon manat, əvə jəka nişan dəde wəki 34 saleda xəvətə cekyryne gərək xylyas bə, 1935 sale kvartala əwlynda, dəst bə xəvtandybna we bəvə.

Xəvətə qənjata cekyryna malhəbune

Cəqle handa ja gylkl cekyryb u kytakryna zavoda tsemente bu u xəvtandybna we. Pərsa əwlyb vedərə əwə, wəki dy kuraje za-vode bə çərəkeva bəvəlyb nav xəvətə, le səvə kəryna han qəwa-tə elektrike kəmə. Sala 1934-ada zavoda tsemente gərək məqim bə təmamja qanunəmə xyəvə bəxəvty.

Le hər cə dər-həq halwəxtə cəq-le majinə gərək əm beşyn wəki

xəvat he nəgəhiştyne dərəçəke ysa, ky əm bə we jəkeva bəs blyb. Artik-tuf plana xyə (bə ke-masi dqəđinə, qiməte tyšte ceky-ryne bəlyblyb, je ky sra xyəda cekyryna mə bəha dke. Həmçyvat gərək zə həmu təşkilətə bxyəzə. wəki əwana bərə hamuşka dha frə bkyb xəvatkattija çija dər-həq cekyryb hazyrkəryna qənjata ceky-ryne; ja dyda bə təmamı u wəxtə-teda bəqəđinyb həmu plana; ja səs-ja bə rastı qiməte tyšte cekyryne nymz bkyb.

Xəvatkartja cekyryne

Dy sal bərə Məkəzkomə F.K. (b) Həmtəvəqə sala 1931-da 31 çija peşynda bə başqətl əjan kəb „dər-həq peşdacujina kəvş gym-rəhbunə cekyryna, səvə ky pak-buna we zi, je ky dəstanije fərgə K. (b) Fylystane nav saled pa-şynda“. Cəlyb əm bkarbyb iro qimətkryna han bəlyb, je ky nav daklata Məkəzkomədə hatijə da-jine, sər xyə həq bkyb, qəđandy-na plana cekyryne sala 1933-a gərək əm həsav bkyb nə zedə zə 70 sələfi. Bəhbuna cekyryne peşda dcə, cekyryb bə isbatl zə 40-60 sələfi zedə bəha rutybni zə kəvşja-ta xyə plana əwlyb. Mənjə gylkl kemasja han kəmbuna sərkartja bajlşevikije je, hukma elemente dəzmybna, bürzəzizjenə u kəv xə-vat kəryna fərgə-massajl nav pale cekyryne je.

Wəxtə kampanja han həsav darijedə çərgək organe sərkarı je cekyryne hatynə təmbyz kəryne, cənd „sərkar“ hatynə dər-xystybe, je ky bə səstbuna həşjarbuna hə-vəle mə alije snfijədə, cekyryna mərə zərgar dğihandyb.

Le halwəxt nav cekyrynada he əwqas zi pak ninə. Isal, sala 1934-ada, gərək əm 150 milon ma-nat xəç bkyb sər cekyryna, gə-rək xəvətə mə əwlyb je 34 sale əw bə, wəki bə isbatl hər manə-təki mə effekta wəkəhəvl bəde, wəki əm bkarbyb qə na 15 sələf kəmkəb qimətə cekyryne. Bə we mənjəvə həmçyvat gərək bxyə-zə bkytasi zə cekyryna be plan dəst bkyşyn, kəryna han bəlyb ky-takryne. Gərək zə organe ceky-ryne həmu elemente dəzmyb u nəpak bənə dər-xystybe, gərək sər be frə kəryne məqəbly hukma bur-zuazije nav cekyrynada, xəvat be kəryb bə dəsti maşina, pak təşkil bkyb xəvətə fərgə-massajl nav pale cekyryne. Məkəzkom, huk-mat, həmu organe mə u təşkilətə mə bə çərəkeva hazyr blyb səvə

DAKLATA HƏV. XANÇJAN HƏMÇYVATA 9-ADA*)

şanda u nişan dədə, wəki wəxta şxyul rənd təşkil dəvə, əvə peşdaciynə kolxoza aliye xuyjkyrny u zedəkyrna male wanda, wəki təme şxyul peşda hərə, pəz u dəware kolxoza we gələk gələk zedə bəvə. Bə peşdaciyn zedəkyrna male kolxoza təvəjira, gərək dyl bədyr kolxozvana, wəki əwana dya zedə bəkyr celəke xuy, male hur təjradə hyundurda (mərışk, qaz u je majin) bədyr zedəkyrne.

Gərək əvə jəka hana bər əvə məbə, wəki məzyrkyrna celəka, male hur, golyke ner, xuyjkyrna wana bə təvəjil u məzyrkyrna wana, wəxta kolxoza wana dəstinyr, əvə jəka kərəkə rəndə bəna kolxoza, səvə paşə gae nyr zedə bəvyr kolxozada.

Bəna təkmalə hale wana pak bəvə u male wana zedə bəvə, hylbət zəf rəndə, əwana ben bəkyrny kolxoza, kəna kulaka bərbə əvə, bərə əwlyr əwə, wəki bə dəstə təkmalə male wana dədə qyre, pəvəkətsijə dəkə wəxta təkmalə te bəkyrə kolxoze.

Təşkiləte mə fərqe çijada hətə naha nəkərbunə məçal məkəna dəst bilyr, bəna kəka əvə kəna kulaka, bədyr hylanine.

Gərək hər təkmalə fəim bəkyr, wəki əw təkmalə gyndi kə te bəkyrə kolxoze, wəki male xuy səze dəkə, zrare dəgəhinə xuy u golyr kulaka dəkə, we şunda zrar dəgəhizə əwə kolxoze, ja kə əw gyndijə təkmalə bəkyrə, gərək məryvə ysa hyləjinyr nava kolxoza.

Wəxta we təkmalə bə bəkyrə kolxoze' gərəke təşkiləte mə fərqe wana ysa bədyr təşkiləkyrne, hazyrkyrne, bəna əwana bəkyrny kolxoze, səg qanuna artela rənçbərije, gərək əwana qəwəta nirkəra kem nəkyn, ysa zi həjwane goştı, nəhijə mal xuyjkyrneda. Le cymki bəna təkmalə bə 60%-i bəkyrny kolxoza wəxt dəxazə, ləma zi lazəmə gyndarıkə rənd səg peşdabryna təkmalə u həjwane wana həbə. Qrara məkəz-komeda dərheqa məçal məkəne zedəkyrnə peşdabryna malda həjə, təşkiləte fərqe bərdəgərn wan qara bərdədyr, bəna be xof bə peşdabryna rənçbərije hym sektore sotsialistijeda, hym zi bə təmamı nava rənçbərijedə. Bəna peşdabryr u zedəkyrna tarəş, əvə pərsə hana lazəmyr,—zedəkyrna baza alıf u fərkəryna we, wəki əm 1933-e sale bədyr rəx sale cuji, mə gəhla dya zəf təkkyr u

silos da hazyrkyrne, we şunda mə cəndəniya gəhijə avityne zi zedə ky, le hələ əm gələki zə əvl hallı duryr, wəki mə bəgəta alıfe tarəş bol u pakə.

Əw tarəşə goştı u ga 3-4 məha alıf tər nadəne.

1933 sale hər dəwəreki kolxoze xəvatci (ga) 5,3 tsentner gəhijə dəgəhizə, dəwsa 3,9 tsentnerə par, təkmalada 3,9 tsentner, dəwsa 2,1 tsentneri.

Əm hylinyr Dantə, wədərə səgə dəwəre 10—12 tsentner krahmala ekvivalent dədyne, le çəm mə 2,5 tsentnerə, əvə nişan dədə, wəki hələ əm cəqası zə wan wəlate paşda dyminyr, je kə hylanin dantəna həbuna şir, run, pənər çəm wana zəfə. Əw kə naha wəlate mə dəkarə bə dəsti mə gələk kərə bədə mə bəna əm dya zedə bəkyr alıf bəna əwə dərəçə mə plana rənçsalijə dydjada danijə, bəna avityna gəhijə, dya zedə bə, zə 4%-i dəgəhizə 18%-i, 60,000 hektar çijə cərandəne zəkyr çijə cənyne bə əvl həsavı, çijə cənyne Fylstanijeda bədyhizə 180,000 hektari, sal bə sal silose zedə bəkyr, ysa bəkyr van hər se sale ten, kərl surijə Fylstanijə ysa zedə bəvyr, bəgəhizə kəri-surijə 1928—29-e sale, we şunda bə 80% alıfe hər həjwanəki bədyr zedəkyrne.

Hylbət qədandəna əvə plana hana cənyrijə te gredane, le gərək təşkiləte fərqa mə bəxəvətyr cənyria bədyr hylanine, ty məkəna nəhəşinyr bəna qədandəna plane. Əvə plana hana u qədandəna we zə təşkiləte fərqe sərkəria kənt dəxazə.

Əm bezyn nəhija Kəşışkəndədə wəki ruje gyndarija təşkiləte nəhijədə, gynecəria wanada hələ nava təkmalada həjwan kem dəvə, dya əz xəvərnədyr dərheqa Martunijeda, Basargecare u Abarganədə, wədərə ruje kem sərkərijə təşkiləte fərqedə, aliye xuyjkyrna tarəşda hətə 1933 sale havine tarəş gələki kem bijə.

Qədandəna əvə plane dəxazə, bəna xuyjkyrna tarəş dəst ben anine kadre baş, le nə ysa, cawa 1933 sale bijə, wəxta dəzəmyne snəfe le dənyheri həvəle mə slyrny, əqası gyndarije şxyule xuy nəkyn, bərə əwlyr çijə tarəş dya hat xuyjkyrnyne, əwana xuy xuyruşi nava kolxoza dəkyrny, u wan dəzəmyne gələk zəhian dəgəhian dya peşdabryna tarəşə mə.

Qədandəna əvə plane zə mə dəxazə goma dya zəf u rənd

cekyr, zedə bəkyr, şxyule zəvəstane, dya rənd bədyr təşkiləkyrae bəna peşdabryr u zedəkyrna tarəş, xuyjkyrna tarəşə hur zə mə dəxazə nə ty be həzar, le 10 həzar kolxozvan rəvyn səg rya, wana bədyr təşkiləkyrne bəna pərsə bəxofkyrna xuyjkyrna tarəş.

Bə dəstəniye məkəne bolşeviki bəna peşdabryna tarəş sotsialistijə, bə xəvəta bolşevika bə hylənçərandəna zərdəria kulaka, bolşevike Fylstanijə we kərybny van sale ten we ysa peşda bəvyr zedəkyrnə u xuyjkyrna tarəş, wəki əw sal bəvyr sale kylik dajine.

Topkyrna hasləte

Topkyrna hasləte 1933 sale mə bə qanuna təzə ky, səg qanuna Hukyməta Şewre, wəki hatəbu danine dərheqa topkyrna hasləte nan, goştı, şir u je dəneda.

Kəra printsipa we qanune bəlyje, əw bərə fərzə bəna we jəke, wəki kolxozvana u təkmalə dəçədyrny bəna bəlyndkyrna kəra hasləte, cymki əwana slytədə zənyr, bərdə wana kə we bədana hukyməte cəqasə, əw kə bərdə xuy bədə, kəra wi dəne we wira bəlyne.

Xəbərdəna həvəle Stalin bə məqələdəre gazeta „Nju-York Tajmz“ Djurantira

(Təgəymə kəri kri)

25-e məha çlədə xəbərdənekə wa qəwəmi orta həvəle Stalin u Djuranti.

Djurranti. — Hun qajilyr, wəki ərzəke bşinyr cymkəta Amerika-jera.

Stalin. — Əw jək Kalinin krije əgər xəvər dərheq təvgredəna Təvaqa Şewre u Amerikəje jə, həmin nişandajina we məzyne, cymki təvgredəna han şxyule ədlajijə məhkəm dəkə, aliye həbuneda zi əw jək rja xəvatkyrnekə təzə həvra vədykə.

Djurranti. — Bə fəkyra wə kryn-frotəna Amerikəje u Təvaqa Şewre we cəwa bə, frəbuna we we cəqas bə.

Stalin. — Wəlate mə şukək məzyne, zəf təşt lazəmi mənə, le həmə əm wi saxı dkyrny, cəxə ky dəzənyr ky əm bəkyrny dəj-nə xuy bədyr. Rəx krynə mə frotəna mə zi fərzə, cymki be frotəna əm nkarəny bəkyrny.

Cəşk mətəl majinə səvə we jəke ky əm dəjn dkyrny u dəjne xuy wəxtədə dədyr, le gələk hukyməte majin dəjne dyə ddyr səkyndənyne, nadəny.

Djurranti. — Təvaqa Şewredə dər-

Praktika topkyrna hasləte 1933 ja fərqe u Hukyməta Şewre nişanda, wəki cəqası bəlyndə printsipa qanuna təzə.

1934 s. Fylstanijədə mə plane topkyrna hasləte rənçbərije qədandəny, bə əvl çurəjl, 1932 sale dəwsa 5,724 tonn nan, 1933 s. bə hər aljava mə 21,500 tonn topkyr, dəwsa 9,000 tonn gəhla 14,200 tonn gəhla, dəwsa 10740 tonn pəmbuy 12,750 tonn, dəwsa 3,392 tonn goşt, 8,02 tonn, dəwsa 11,400 tonn şir, 17,500 tonn dəwsa 270 ton hylri 450 tonn, dəwsa 2,170 tonn kartofil 5,100 tonn u je majin. Hun dənyheri dy, se qajkyrna qiməte rozheqe kolxozvana fərth nişanda, wəki zedəbuna kəra hasləte topkyrna we bə bəlyndkyrna kəra hasləterə te gredane. Əm dərsə isalln bilyr ortə, bə rastkyrna kemaslava, wəki cənd nəhijədə qədiya bun 1934 sale gərək topkyrna hasləte bə qəjdəki dya rənd peşda hərə, dya zedə be topkyrne.

Təşkiləte fərqe gərək hylinyr kemasia, hylinyr forma sədtijə dərəçə topkyrna pənda, topkyrna haslətedə.

(Dumajı həjə)

xlystəny zer cə halidajə?

Stalin. — Nəhijəd mə madana zef gələkyrny u əm əw madana peşda dbyr. Dərxlystəna mə zə wəxtə padşə dy çar zedə jə, nha sale zə səd miljonı zedə əm zer dəstinyr. Saled paşynda mə madane təzə ditiyə. Le nədəre mə he çahylə, nə ky tənə ja zer, le ja' tyc, ja polat, slyr, le nədəretja mə çahyl nkarə koməke bədə nədəre zer. Mə dkarbu dərxlystəna zer çar çar zedə bkra, əgər maşine mə bəna dərxlystəne, həbuna.

Djurranti. — Çəma bərdədarja Təvaqa Şewre u çəma dəjn stəndəna wəlate dərəkədə cəqasə?

Stalin. — Zə 450 milonı hnek zedə jə. Dy saled paşy dajne mə dgyhlystəny 1400 milon manatı. Dajne hanəna mə dajə u wəxtədə we bənə dajine kytabuna sala

(Jemajin, ruje 6-a)

*) Daklata həvəle A. Xançjan səbə çı təngbuna gazeta mə səg əwlyr nəhatijə danine, je majin zi hatijə dajine kəri kri.

